

11107 - آیا برای بیمار بهتر آن است که در رمضان روزه نگیرد؟

سوال

آیا برای بیمار بهتر آن است که روز نگیرد یا آن که سختی را تحمل کند و روزه بگیرد؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

اگر برای بیمار روزه گرفتن دشوار است، بهتر آن است که روز نگیرد و روزهایی که روزه نشده را بعداً قضا کند.
و روزه گرفتن همراه با دشواری برای او مستحب نیست.

دلیل آن:

۱- روایت امام احمد (۵۸۳۲) از ابن عمر - رضی الله عنه - است که رسول الله - صلی الله علیه وسلم - فرمودند: **خداوند دوست دارد که رخصت‌های او پذیرفته شود چنان‌که بد می‌دارد معصیت او شود** **إرواء الغلیل** (۵۶۴) آن را صحیح دانسته است.

۲- بخاری (۶۷۸۶) و مسلم (۲۳۲۷) از عایشه - رضی الله عنها - روایت کرده‌اند که فرمود: رسول الله - صلی الله علیه وسلم - میان دو امر مختار نمی‌شد مگر آن‌که آسان‌ترینش را برمی‌گزید تا وقتی که گناه نبود، پس اگر گناه بود دورترین مردم از آن بود.

امام نووی - رحمه الله - می‌گوید:

از این حدیث استحباب انتخاب آسان‌تر دانسته می‌شود در صورتی که حرام یا مکروه نباشد.

بلکه برای بیمار در صورت دشوار بودن روزه، مکروه است که روزه شود و در صورتی که ترس از زیان دیدن او باشد ممکن است که روزه برایش حرام باشد.

امام قرطبی - رحمه الله - (۲/ ۲۷۶) می‌گوید:

بیمار دو حالت دارد:

یکی آن‌که: به هیچ صورت توانایی روزه را نداشته باشد که در این صورت واجب است که روزه نگیرد.

دوم: این‌که توانایی روزه را داشته باشد اما زیان ببیند یا دچار مشقت شود که برای او مستحب است روزه نگیرد و چنین روزه‌ای را نمی‌گیرد مگر جاهل.

ابن قدامه - رحمه الله - در **المغنی** (۴/ ۴۰۴) می‌گوید:

پس اگر بیمار تحمل کرد و با این حال روزه گرفت کار مکروهی انجام داده چرا که این کار در بر دارنده زیان برای اوست و ترک تخفیف‌پروردگار و نپذیرفتن رخصت اوست.

شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - در **الشرح الممتع** (۶/ ۳۵۲) می‌گوید:

به این ترتیب به اشتباه برخی از مجتهدین و بیماران پی می‌بریم که روزه برایشان دشوار و چه بسا زیان‌بار است اما ابا دارند که روزه خود را بخورند. می‌گوییم: آنان اشتباه کرده‌اند چرا که کرم خداوند عزوجل را نپذیرفته و رخصت او را رد کرده‌اند و به خود زیان وارد کرده‌اند حال آن‌که الله عزوجل می‌فرماید: **وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ** [نساء: ۲۹] (و خودتان را به کشتن ندهید).

مراجعه نمایید به سؤال شماره (۱۳۱۹).

والله اعلم.